

LENTOTOIMINTA LIITIMELLÄ

Tämä määräys on annettu ilmailulain (1242/2005) 6 §:n ja 77 §:n nojalla.

Sisältö:

1. Yleistä
2. Tekniset määräykset
3. Toiminnalliset määräykset
4. Lentäjältä edellytettävää ikää, tietoa, taitoa ja kokemusta koskevat määräykset
5. Koulutus
6. Onnettomuuksista ja vaaratilanteesta ilmoittaminen
7. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

1. YLEISTÄ

1.1 Soveltamisala

1.1.1 Tämä määräys koskee liidinlentotoimintaa ilma-aluksilla ja laitteilla Suomen alueella.

1.1.2 Tässä määräyksessä annetaan ilmailulain 6 § 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdissa mainittuja ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset ilmailulain 7 ja 8 lukujen säädöksistä. Lisäksi tässä määräyksessä annetaan näiden ilma-alusten ja laitteiden osalta tekniset, toiminnalliset sekä ohjaajalta edellytettävää tietoa, taitoa, kokemusta ja ikää koskevat määräykset.

Huom: Ilmailulain 7 luvussa säädetään yleisistä lentotoimintaa koskevista vaatimuksista ja 8 luvussa kaupallisesta ilmakuljetuksesta ja luvasta ilmailutoimintaan eräissä tapauksissa.

1.2 Määritelmät

Tässä ilmailumääräyksessä tarkoitetaan:

Ilma-aluksella Ilmailulain 6 § 2 momentin tarkoittamaa painopisteohjattua ultrakevyttä lentokonetta, liidintä tai muuta ilma-alusta, jonka lentoonlähtöjä ja laskuja ei voi tehdä jaloin;

Laitteella Ilmailulain 6 § 2 momentin tarkoittamaa laitetta, jonka lentoonlähdöt ja laskut voivat tapahtua jaloin;

Liitimellä 1. ja 2 . kohdissa määriteltyä ilma-alusta ja laitetta, jos tarkempaa määritelmää ei tarvita;

Järjestöllä ilmailulain 163 §:ssä mainittua harrasteilmailun järjestöä, jolle Ilmailuhallinto on sopimuksella siirtänyt harrasteilmailun valvontaan liittyviä julkisia hallintotehtäviä;

Huom! Tiedot tällaisesta järjestöstä / tällaisista järjestöistä saa Ilmailuhallinnosta puh. 09 4250 11 tai Ilmailuhallinnon internetsivulta: www.ilmailuhallinto.fi.

Ilmailun vakuutusasetuksella lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 785/2004.

Liidinlajilla sekä ohjausmenetelmiltään että rakenteeltaan oleellisesti yhteneviä liitimiä. Järjestön hyväksymissä liidinkoulutusohjeissa määritellään lajit, joiden katsotaan koulutuksen ja vaaditun itsenäisen lentäjän lentokokemuksen osalta olevan keskenään yhteneviä.

Huom! Tällaisiksi liidinlajeiksi katsotaan esimerkiksi kokonaan tai osittain painopisteohjattavat liitimet (Hang gliding, Microlights; Weight-shift Control), varjoliitimet ja moottoroidut laskuvarjot (Paragliding, Microlights; Paraglider Control) sekä kolmen akselin suhteen aerodynaamisesti ohjattavat liitimet (Hang gliding; Movable Aerodynamic Control).

Peruskoulutuksella järjestön hyväksymän koulutusohjelman mukaisesti annettavaa liidinlajikohtaista oppilaan koulutusta itsenäiseksi lentäjäksi, jolle järjestö voi myöntää liidinlentäjän kelpoisuustodistuksen.

Jatkokoulutuksella järjestön hyväksymän koulutusohjelman mukaista koulutusta, jota annetaan kun oppilaalla on jo oikeus lentää itsenäisesti toisella liidinlajilla, joka on ohjaustavaltaan yhtenevä, mutta rakenteellisesti osittain erilainen. Samoin jatkokoulutusta ovat liidinlajin itsenäiseen lentämiseen oikeutetun ohjaajan koulutus matkustajan kuljetusoikeutta varten, lennonopettajakoulutus, moottoroidun liidon opetus vapaalentäjille sekä lentohinaus- ja vesilentokoulutus tai vastaavat sekä vanhentuneen kelpoisuustodistuksen tai oikeuden uusinta.

1.3 Ilma-alusten ja laitteiden ryhmittely

Tässä ilmailumääräyksessä tarkoitettut ilma-alukset ja laitteet ryhmitellään ohjaustansa ja ominaisuuksiensa perusteella seuraavasti:

1.3.1 Ryhmä A

Ryhmä A sisältää painopisteohjatut korkeintaan kaksipaikkaiset ultrakevyet lentokoneet ja moottoroidut laskuvarjot, joiden sakkausnopeus tai vakaa lentonopeus laskuasussa on enintään 35 solmua kalibroituja ilmanopeutta ja joiden suurin hyväksytty lentoonlähtömassa on enintään:

i) 300 kg yksipaikkaisten maakoneiden osalta; tai

ii) 450 kg kaksipaikkaisten maakoneiden osalta; tai

iii) 330 kg yksipaikkaisen amfibiokoneen tai vesikoneen osalta; tai

iv) 495 kg kaksipaikkaisen amfibiokoneen tai vesikoneen osalta edellyttäen, että toimiessaan sekä vesi- että maakoneena se alittaa tarvittaessa molemmat suurinta lentoonlähtömassaa koskevat rajoitukset.

v) 472,5 kg kaksipaikkaisten maakoneiden osalta, joihin on asennettu koko koneen kantava pelastusvarjo;

vi) 315 kg yksipaikkaisten maakoneiden osalta, joihin on asennettu koko koneen kantava pelastusvarjo.

Huom! Ryhmään A kuuluviksi luetaan kokonaan tai osittain painopisteohjatut ultrakevyet lentokoneet, moottoroidut laskuvarjot ja moottoroidut riippuliitimet sekä -varjoliitimet joiden lentoonlähtöä ei voida tehdä jaloin. Ilmailumääräyksen "Ultrakevyiden lentokoneiden lentokelpoisuus, valmistus ja huolto" (AIR M5-10, 26.1.2004) mukaisesti määritellyt ja käyttöön otetut A-luokan ultrakevyet lentokoneet kuuluvat tähän liidinryhmään.

1.3.2 Ryhmä B

Ryhmä B sisältää liitimet, joiden rakenteellinen massa yksipaikkaisina on enintään 80 kg tai kaksipaikkaisina alle 100 kg, mukaan luettuina jaloilta lähtevät liitimet;

Huom! Ryhmään B kuuluviksi luetaan varjoliitimet, painopisteohjattavat riippuliitimet ja kokonaan tai osittain aerodynaamisesti ohjattavat liitimet, jotka voivat lähteä lentoon ja pysytellä ilmassa myös ilman moottorin voimaa. Jaloilta lähtevien liitimien maakesittelyn helpottamiseksi niissä voi olla apupyörät. Apupyörien käyttö ei saa estää jaloilta lähtemistä. Tätä ilmailumääräystä edeltävän ilmailumääräyksen "Lentotoiminta liitimellä" (OPS M2-9, muutos 3, 20.2.1996) mukaisesti määritellyt ja käyttöön otetut liitimet kuuluvat tähän ryhmään.

1.3.3 Ryhmä C

Ryhmä C sisältää muut ilma-alukset, joiden rakenteellinen massa polttoaine mukaan luettuna on enintään 70 kg.

Huom! Ryhmään C kuuluviksi luetaan ne ilma-alukset ja jaloilta lähtevät laitteet, jotka eivät ole ryhmien A tai B määrittelyjen mukaisia. Tällaisiksi ilma-aluksiksi voidaan katsoa erittäin kevyet lentokoneet, helikopterit, autogyrot, kuumailma- ja kaasupallot tai vastaavat ilma-alukset ja laitteet.

2 TEKNISET MÄÄRÄYKSET

2.1 Liitimelle asetettavat vaatimukset

2.1.1 Vaatimukset 1-paikkaisille liitimille

2.1.1.1 Suomessa käytettäväksi liitimeksi hyväksytään toisessa yhteisön jäsenvaltiossa laillisesti valmistettu tai markkinoitu tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen allekirjoittaneessa EFTA-valtiossa valmistettu, tai toisessa yhteisön jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen allekirjoittaneessa EFTA-valtiossa laillisesti hyväksytty liidin, mikäli liidin täyttää kohdan 1.2 mukaisen määritelmän.

2.1.1.2 Jos liidintä ei ole edellä mainitulla tavalla valmistettu tai markkinoitu, tai liidintä valmistetaan ja markkinoidaan kaupallisesti Suomessa, on liitimen rakenne- ja testausvaatimuksista sekä hyväksynnästä sovittava järjestön kanssa.

2.1.2 Vaatimukset 2-paikkaisille liitimille

2.1.2.1 2-paikkaisen liitimen on täytettävä kohdassa 2.1.1 mainitun valtion tai sen alueella toimivan organisaation hyväksymät rakenne- ja testausvaatimukset ja sillä on oltava tyyppitodistus tai muu hyväksyntä.

2.1.2.2 Mikäli 2-paikkaisella liitimellä ei ole edellä mainittua tyyppitodistusta tai muuta hyväksyntää, on liitimen rakenne- ja testausvaatimuksista sekä hyväksynnästä sovittava järjestön kanssa ja järjestön on tarkastettava liidin tarvittavassa laajuudessa ennen suomalaisen hyväksyntätodistuksen myöntämistä.

2.1.3 Kohdassa 2.1.1 mainittujen valtioiden tyyppitodistusten tai muun hyväksynnän lisäksi voi järjestö hyväksyä muidenkin kansainvälisesti tunnustettujen organisaatioiden antamat liitimien hyväksynät, jos näiden rakenne- ja testausvaatimukset vastaavat edellä mainituissa valtioissa käytössä olevia vaatimuksia.

2.1.4 Jos 2-paikkaista liidintä valmistetaan ja markkinoidaan kaupallisesti Suomessa, on liitimen rakenne- ja testausvaatimuksista sekä hyväksynnästä sovittava järjestön kanssa.

2.1.5 Liitimien tai sen osakokonaisuuksien kaupallinen valmistus edellyttää, että liidin tai osakokonaisuudet merkitään valmistenumerolla, valmistajan tunnisteella ja valmistusvuodella. Valmistuksesta on pidettävä kirjanpito, josta ilmenevät käytetyt piirustukset, valmistuspäivämäärä ja valmistaja.

Huom! Seuraavat rakenne- ja testausvaatimukset ovat esimerkkejä kohdissa 2.1.1 - 2.1.3 mainituista normeista:

- Deutscher Hängegleiterverband, DHV Gütesiegel (Saksan riippuliitoliiton hyväksymisvaatimukset)
- Deutscher Ultraleichtflugverband, DULV (Saksan ultrakevytliiton hyväksymisvaatimukset)
- British Hang Gliding and Paragliding Association, BHPA Airworthiness Certification (Ison-Britannian riippu- ja varjoliitoliiton hyväksymisvaatimukset)
- CAP 482 British Civil Airworthiness Requirements Section S - Small Light Aeroplanes
- Schweizerischer Hängegleiterverband, SHV (Sveitsin riippuliitoliiton hyväksymisvaatimukset)
- ACPUL/AFNOR (Ranskan varjoliitoliiton hyväksymisvaatimukset).
- Light Aircraft Association, LAA Certification (Tsekin tasavallan Kevytlentokoneliiton hyväksymisvaatimukset)
- LTF Certification (Lufttüchtigkeits)
- Hang Glider Manufacturers Association, HGMA Certification (USA:n riippuliidinvalmistajien yhdistyksen hyväksymisvaatimukset)
- Standard Specification for Design and Performance Requirements for Powered Parachute Aircraft – ASTM F 2244-03 (FAA - USA)

2.2 Vaatimukset kilpailu- ja esittelytoiminnassa

Suomessa tapahtuvassa lyhytaikaisessa kilpailu-, esittely- tai muussa siihen verrattavassa ilmailutoiminnassa voidaan käyttää ulkomaista liidintä, edellyttäen, että tällainen liidin täyttää ne vaatimukset, jotka sille on omistajan kotivaltiossa asetettu.

2.3 Liitimen käyttörajoitukset ja huolto-ohjeet

2.3.1 Liitimellä on oltava ohjekirja, josta ilmenevät liitimen käyttörajoitukset ja huolto-ohjeet.

2.3.2 Harrasterakennetun liitimen rakentajan omilla lennoilla ei vaadita edellä mainittua ohjekirjaa, ellei liidintä luovuteta lennettäväksi muille.

2.4 Liitimen huolto-, korjaus- ja muutostyöt

2.4.1 Liitimen huolto-, korjaus- ja muutostyöt saa tehdä valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti liitimen omistaja tai käyttäjä tai näiden valtuuttama henkilö.

2.4.2 Omistajan tai käyttäjän on tehtävä tai teetettävä ne huollot, tarkastukset ja muutostyöt, jotka valmistaja tai järjestö määrää tehtäviksi, sekä lisäksi ne toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä kaluston jatkuvalle lentokelpoisuudelle.

2.4.3 Liitimen omistaja vastaa liitimen lentokelpoisuudesta, jollei vastuuta ole sopimuksella siirretty käyttäjälle.

2.4.4 Jos liitimeen tehdään muutostyö, joka muuttaa liidintä siten, ettei se vastaa tyyppitodistusta tai muuta hyväksyntää, on liitimen omistajan tai käyttäjän varmistauduttava siitä, että liidin täyttää muutettunakin asianomaiset rakennevaatimukset.

2.5 Lentokelpoisuuden valvonta

2.5.1 2-paikkaisen liitimen lentokelpoisuuden tarkastus on tehtävä ennen kuin se otetaan Suomessa käyttöön. Tarkastuksen voi tehdä liitimen tyyppitodistuksen tai muun hyväksynnän haltija tai järjestön hyväksymä henkilö. Tarkastus on merkittävä liitimen ohjekirjaan tai siitä on annettava erillinen lentokelpoisuuden tarkastustodistus.

2.5.2 Lentokelpoisuuden tarkastustodistus tai lentokelpoisuuden tarkastusmerkintä liitimen ohjekirjassa on voimassa 36 kuukautta tarkastuspäivämäärästä, tarkastuksen voi tehdä järjestön hyväksymä henkilö.

2.6 Liitimen asiakirjat

2.6.1 Kohdassa 2.3 mainitun ohjekirjan lisäksi liitimellä on lentotoimintaan käytettäessä oltava seuraavat voimassa olevat asiakirjat:

Ilma-aluksiksi luettavilla 2-paikkaisilla liitimillä:

- a) Järjestön myöntämä liitimen luettelointitodistus,
- b) todistukset ilmailun vakuutusasetuksen sekä ilmailulain 141 § ja 142 § mukaisista vakuutuksista (lentovastuu- ja ilmakuljetusvastuuvakuutus sekä peruslentokoulutuksessa istuinpaikkavakuutukset lento-oppilaan ja lennonopettajan paikalle),
- c) lentokelpoisuuden tarkastustodistus, jos lentokelpoisuuden tarkastuksia ei ole merkitty ohjekirjaan.
- d) radiolupa, jos liitimeen on asennettu radiopuhelin.

Ilma-aluksiksi luettavilla 1-paikkaisilla liitimillä:

- a) Järjestön myöntämä liitimen luettelointitodistus,
- b) todistus ilmailun vakuutusasetuksen mukaisesta lentovastuuvakuutuksesta,
- c) radiolupa, jos liitimeen on asennettu radiopuhelin.

Jaloilta lähtevillä 2-paikkaisilla laitteilla:

- a) lentokelpoisuuden tarkastustodistus, jos lentokelpoisuuden tarkastuksia ei ole merkitty ohjekirjaan.

2.6.2 Asiakirjoja ei tarvitse pitää lennolla mukana, mutta niiden on oltava lentotoimintaan käytettävällä lentopaikalla ja ne on esitettävä pyydettyessä viranomaisen tarkastettaviksi.

2.7 Liitimen luettelointi ja merkintä

2.7.1 Liitimet, jotka luetaan ilma-alukseksi, on merkittävä järjestön pitämään liidinluetteloon tämän antamien ohjeiden mukaisesti. Näissä liitimissä on oltava liidinluettelon mukainen, vähintään 30 cm korkea merkintä vasemman siiven alapinnassa, merkinnän yläreuna siiven etureunaan päin tai 15 cm korkeat merkinnät liitimen rungossa tai sivuohjainpinnoissa molemmille sivuille näkyvänä.

2.7.2 Liitimen luetteloimiseksi on järjestölle toimitettava seuraavat asiakirjat:

- a) Luettelointihakemus,
- b) lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen tai valmistajan tai omistajan antaman lentokelpoisuusvakuutuksen kopio,
- c) 2-paikkaisen liitimen hakemuksen mukaan liitettävä kopio tyyppitodistuksesta tai muusta hyväksynnästä ja niihin liittyvät tekniset tiedot.

2.7.3 Jos tyyppitodistuksessa tai muussa hyväksynnässä ei ole luokan B tai C liitimen rakenteellisen massan tietoa, on siitä toimitettava järjestön hyväksymän henkilön antama todistus.

3 TOIMINNALLISET MÄÄRÄYKSET

3.1 Varustevaatimukset

3.1.1 Liitimessä on oltava korkeusmittari lennoilla, jotka lennetään yli 150 m korkeudella maan tai veden pinnasta.

3.1.2 Jaloilta lähtevillä luokan B liitimillä on oltava pelastuslaskuvarjo lennoilla, jotka lennetään yli 50 m korkeudella maan tai veden pinnasta.

3.1.3 Liitimellä lennettäessä on ohjaajan ja matkustajan käytettävä rakenteeltaan sopivaa suojakypärää, ellei liitimessä ole suojattua ohjaamo turvavöineen.

3.2 Lennon valmistelu ja lennon suoritus

3.2.1 Liitimen päällikön on ennen lennon aloittamista varmistauduttava siitä, että liidin on lentokelpoinen. Liitimen päällikkö vastaa lennon aikana liitimen käsittelystä ja siinä mukana olevan henkilön turvallisuudesta.

3.2.2 Liitimellä lennettäessä on ohjaajan noudatettava liitimen valmistajan antamia rajoituksia ja ohjeita.

3.2.3 Ohjaaja ei saa aloittaa lentoa ennen kuin hän on varmistunut siitä, että:

- a) Liidin on tarkastettu ja huollettu valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti,
- b) suunniteltu lento voidaan suorittaa turvallisesti suoritusarvot, vallitsevat sääolosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat huomioon ottaen,
- c) liitimessä ja siinä olevilla henkilöillä on vaadittava ja tarpeellinen varustus.

3.2.4 Lentotoimintaan liitimillä ilmailulain 80 § 1 momentin tarkoittamilla lentopaikoilla tai sen lähialueella on saatava lentopaikan päällikön tai hänen edustajansa lupa.

3.2.5 Vain näkölentosääntöjen (VFR) mukaiset lennot päivällä on sallittu.

3.3 Muut toiminnalliset vaatimukset

3.3.1 Ilma-alukseksi luettavalla liitimellä on oltava ilmailun vakuutusasetuksen sekä tarvittaessa ilmailulain 141 § ja 142 § mukaiset vakuutukset.

3.3.2 Liitimien hinauslentotoiminnassa on sekä hinaavan että hinattavan liitimen ohjaajalla oltava järjestön antama kelpoisuustodistus, ellei kysymyksessä ole järjestön hyväksymien koulutusohjelmien mukainen perus- tai jatkokoulutus.

3.3.3 Laitteeksi luettavalla liitimellä lentävältä henkilöltä edellytetään että hänellä on toimintaan riittäväksi katsomansa tapaturma- ja vastuuvakuutukset.

3.3.4 Ilma-alukseksi luettavan liitimen vastuut määrittyvät ilmailun vastuuvaatimusten mukaisesti. Laitteeksi luettavan liitimen vastuut määrittyvät vahingonkorvauslain mukaisesti.

4. LENTÄJÄLTÄ EDELLYTETTÄVÄÄ IKÄÄ, TIETOA, TAITOA JA KOKEMUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

4.1 Liitimen ohjaajan kelpoisuusvaatimukset

4.1.1 Liitimen ohjaajalla on oltava vähintään kansainvälisen urheiluilmailujärjestön (Fédération Aéronautique Internationale - FAI) SafePro 3 tai ParaPro 3 mukainen FAI:n jäsenjärjestön tai toimivaltaisen viranomaisen myöntämä itsenäiseen lentämiseen oikeuttava voimassa oleva liidinlentäjän kelpoisuustodistus, jolloin hän saa lentää Suomen alueella saamansa koulutuksen mukaisin oikeuksin ja rajoituksin.

4.1.2 Jos liitimen ohjaajalla ei ole edellä olevien määrittelyjen mukaista liidinlentäjän kelpoisuustodistusta, on hänen täytettävä seuraavien kohtien 4.1.2 - 4.1.7 mukaiset vaatimukset.

4.1.3 Liitimen ohjaajan on oltava vähintään 15-vuotias. Jos ohjaaja on alle 18-vuotias, on hänellä oltava liidinlentotoimintaan huoltajan kirjallinen lupa.

4.1.4 Ryhmien A ja B liitimen ohjaajalla on oltava järjestön antama kelpoisuustodistus liidinlajin koulutusohjeen mukaisesti suoritetusta peruskoulutuksesta, ennen lento-koulutusluvan haltijan valvonnan ulkopuolella tapahtuvaa lentotoimintaa.

4.1.5 Jaloilta lähtevän moottoroimattoman liitimen ohjaajalta ei edellytetä edellä mainittua järjestön antamaa kelpoisuustodistusta, jos lento-ohjelmalla tapahtuu ilman ulkopuolista apua ja lennetään ilmatilassa joka täyttää seuraavat ehdot:

- a) lennettäessä alle 150 metrin korkeudella maan- tai vedenpinnasta,
- b) lennettäessä kauempana kuin 10 km Ilmailulain 80 § 1 momentin tarkoittamasta lentopaikasta ja
- c) ilmatilassa joka ei ole lennonjohdon tai ilmailutiedotuspalvelun valvonnassa.

4.1.6 Peruskoulutus on annettava maalaskutelineellä varustetulla (jaloilta, pyöriltä tai suksilta lähtevällä) liitimellä ja sen tulee sisältää vähintään seuraava teoria- ja lentokoulutus:

- a) hyväksytysti suoritettu ilmailun säädösten koulutus,
- b) ryhmän B liitimellä vähintään 40 onnistunutta lentoa,

Liitimen lentoonlähtötavat:

- i) auto-, vintturi- tai vastaava hinaus,
- ii) lentohinaus tai
- iii) lentoonlähtö oman moottorin voimalla

Kunkin lentoonlähtötavan käyttäminen edellyttää 7 onnistuneen lentoonläh-dön suorittamista ja koulutuksen antaneen lennonopettajan merkintää lento-päiväkirjaan.

Jos koulutettavalla on ryhmän A liitimen vastaavan ohjaustavan ohjaajan kel-poisuustodistus, koulutuksen on sisällettävä vähintään 20 onnistunutta lentoa. Ryhmän A liitimen ohjaajan kelpoisuustodistuksen haltijalta ei edellytetä len-toonlähtötapakoulutusta oman moottorin voimalla.

- c) ryhmän A painopisteohjatulla ultrakevyellä lentokoneella vähintään 60 onnistunutta lentoa tai ryhmän A moottoroidulla laskuvarjolla 40 onnistunutta lentoa. Jos koulutettavalla on ryhmän B liitimen vastaavan ohjaustavan ohjaajan kepoi-suustodistus, koulutuksen on sisällettävä vähintään 20 onnistunutta lentoa.
- d) vähintään 7 lentopäivän kokonaiskokemus yllämainituissa liidinryhmissä tai muulla ilma-aluksella.

4.1.7 Ryhmän C liitimen ohjaajalla on tai on ollut lentäjän lupakirja tai liidinlentäjän kelpoisuustodistus tai kohdassa 4.1.6 1) mainittu koulutustodistus ilmailun säädösten koulutuksesta.

4.1.8 Lentokoulutusluvan haltija voi merkitä hyväksytysti suoritetun teoria- ja lentokou-lutuksen liitimen ohjaajan lentopäiväkirjaan. Tämä hyväksymismerkintä oikeuttaa itse-näiseen lentotoimintaan yhdeksi kuukaudeksi merkinnän päivämäärästä ilman järjestön myöntämää kelpoisuustodistusta.

4.1.9 Järjestö myöntää liitimen ohjaajan kelpoisuustodistuksen hakemuksen perusteel-la. Hakemuksen tulee sisältää hakijan henkilö- ja osoitetietojen lisäksi seuraavat tiedot:

- a) koulutustodistus ilmailun säädösten koulutuksesta,
- b) koulutustodistus lentokoulutusohjeen mukaisesta lentokoulutuksesta.

4.1.10 Liitimen ohjaajan kelpoisuustodistus on voimassa toistaiseksi. Mikäli järjestön tarkastuksessa tai muuten tulee esille puutteita toiminnassa, voi järjestö ryhtyä Ilmailu-lain 16 luvun mukaisiin lupia ja hyväksyntöjä koskeviin hallinnollisiin toimenpiteisiin.

4.1.11 Jos liitimen ohjaajalla on tai on ollut suomalainen lentäjän lupakirja tai OPS M2-9, 20.2.1996 nojalla myönnetty kelpoisuustodistus, ei koulutustodistusta ilmailun sää-döksistä vaadita.

4.1.12 Ryhmään B kuuluvan kolmen akselin suhteen aerodynaamisesti ohjattavan liiti-men ohjaajana voi toimia voimassaolevan purje-, moottoripurje-, ultrakevytlentäjän lu-pakirjan tai lentokoneen luokkakelpuutuksen haltija lentoonlähtötapaoikeuksiensa puit-teissa (kts. 4.1.3). Voimassaolevan lupakirjan haltija voi hakea halutessaan järjestöltä vastaavaa kelpoisuustodistusta.

Vanhentuneen lupakirjan haltijan on saatava lisäkoulutusta lentokoulutusluvan haltijan harkitseman määrä ennen koulutustodistuksen myöntämistä.

4.1.13 Ohjaajan on pidettävä kelpoisuuksiin ja oikeuksiin vaadittavan lentokokemuksensa todentamiseksi henkilökohtaista lentopäiväkirjaa, josta ilmenevät ainakin: päivämäärä, lentojen määrä ja aika, lähtöpaikka, liidinlaji, lentoonlähtötapa, lennon aihe, liitimen tunnus tai tyyppi ja tarvittavat lennonopettajan kuittaukset.

4.2 Matkustajan kuljetusoikeus

4.2.1 Liitimen ohjaajalla on oikeus kuljettaa matkustajaa, jos hänellä on kansainvälisen urheiluilmailujärjestön (FAI) SafePro 5 tai ParaPro 5 mukainen FAI:n jäsenjärjestön tai toimivaltaisen viranomaisen myöntämä voimassa oleva liidinlentäjän kelpoisuustodistus matkustajankuljetusoikeudella.

Jos liitimen ohjaajalla ei ole edellä olevien määrittelyjen mukaista liidinlentäjän kelpoisuustodistusta matkustajankuljetusoikeudella, on hänellä oikeus kuljettaa matkustajaa, kun hän täyttää seuraavat ehdot:

- a) Iältään vähintään 18-vuotias,
- b) lentokokemusta ohjaajana kyseisellä ohjaustavalla vähintään 50 lentotuntia,
- c) lentokokemusta kyseisellä ohjaustavalla vähintään 10 lentoa viimeisten 6 kk aikana,
- d) voimassa oleva auton tai moottoripyörän ajokortti tai siinä vaadittavaa lääkärintarkastusta vastaava alle 5 vuotta vanha lääkärintarkastuslausunto,
- e) vähintään viisi lentoa lennonopettajan kanssa liitimen päällikön paikalla lennettyinä.

4.2.2 Järjestö myöntää hakemuksesta matkustajankuljetusoikeuden. Hakijan on hakemuksessaan esitettävä koulutustodistus kohdan 5 mukaisesta koulutuksesta.

4.2.3 Matkustajankuljetusoikeus on voimassa toistaiseksi. Mikäli järjestön tarkastuksessa tai muuten tulee esille puutteita toiminnassa, voi järjestö ryhtyä Ilmailulain 16 luvun mukaisesti lupia ja hyväksyntöjä koskeviin hallinnollisiin toimenpiteisiin.

4.3 Liidinlennonopettajan kelpoisuusvaatimukset

4.3.1 Liitimen ohjaajalla on oikeus toimia liidinlennonopettajana, jos hänellä on kansainvälisen urheiluilmailujärjestön (FAI) SafePro 5 tai ParaPro 5 mukainen FAI:n jäsenjärjestön tai toimivaltaisen viranomaisen myöntämä itsenäiseen lentämiseen oikeuttava voimassa oleva asianomaisen lajin liidinlentäjän kelpoisuustodistus lennonopettajaoikeudella.

Jos liitimen ohjaajalla ei ole edellä olevien määrittelyjen mukaista liidinlentäjän kelpoisuustodistusta lennonopettajaoikeudella, on hänellä oikeus toimia lennonopettajana, kun hän täyttää seuraavat ehdot:

- a) Iältään vähintään 18-vuotias,
- b) lentokokemusta ohjaajana kyseisellä ohjaustavalla vähintään 50 lentotuntia,
- c) hänellä on oltava asianomaista liidinlajia koskeva järjestön myöntämä lennonopettajan koulutustodistus suoritetusta lennonopettajakoulutuksesta, 2-paikkaisilla liitimillä tapahtuvassa lentokoulutuksessa lennonopettajan on täytettävä lisäksi 4.2 3), 4) ja 5) kohdissa mainitut vaatimukset.

4.3.2 Järjestö myöntää hakemuksesta liidinlennonopettajan kelpoisuustodistuksen. Hakijan on hakemuksessaan esitettävä koulutustodistus kohdan 5 mukaisesta koulutuksesta.

4.3.3 Ryhmä B:n kolmen akselin suhteen aerodynaamisesti ohjattavan liitimen lennonopettajana voi toimia myös voimassaolevan purje-, moottoripurje-, ultrakevyt- tai moottorilennon lennonopettajakelpuutuksen haltija lentoonlähtötapaoikeuksiensa puitteissa (kts. 4.1.3). Voimassaolevan lennonopettajakelpuutuksen haltija voi hakea halutessaan järjestöltä vastaavaa kelpoisuustodistusta.

4.3.4 Liidinlennonopettajan kelpoisuustodistus on voimassa toistaiseksi. Mikäli järjestön tarkastuksessa tai muuten tulee esille puutteita toiminnassa, voi järjestö ryhtyä Ilmailulain 16 luvun mukaisiin lupia ja hyväksyntöjä koskeviin hallinnollisiin toimenpiteisiin.

5 KOULUTUS

5.1 Liidinlentäjän peruslentokoulutukseen, matkustajan kuljetusoikeuteen ja liidinlennonopettajan koulutustodistukseen tähtäävään lentokoulutukseen on oltava järjestön myöntämä lentokoulutuslupa. Koulutuksessa on noudatettava järjestön hyväksymää koulutusohjetta.

5.2 Lentokoulutuslupaa tai luvan uudistamista on haettava kirjallisesti järjestöltä. Hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- a) Kouluttajan nimi, kotipaikka ja osoite,
- b) koulutuksesta vastaavan henkilön/henkilöiden nimet,
- c) toiminnan aiottu aloituspäivämäärä,
- d) lennonopettajien nimet, osoitteet, puhelinnumerot ja pätevyystiedot,
- e) paikka tai -paikat, joilla koulutus pääasiassa tapahtuu,
- f) koulutuksessa käytettävät tilat ja lentokalusto,
- g) annettavan koulutuksen muoto,
- h) selvitys siitä, miten koulutuksen vakuutusturva on järjestetty,
- i) käytettävä koulutusohje, jossa on määriteltävä ainakin seuraavat seikat:
 - i) koulutusorganisaation tehtävät ja vastuujaako
 - ii) kirjanpito annetusta koulutuksesta
 - iii) liidinlentäjän perus- ja jatkokoulutuksessa käytettävät koulutusohjelmat, vaadittavat tieto-, taito- ja kokemusvaatimukset ja oikeudet sekä näiden voimassaolon rajoitukset.

5.3 Lentokoulutuslupa on voimassa viisi vuotta. Mikäli järjestön tarkastuksessa tai muuten tulee esille puutteita toiminnassa, voi järjestö ryhtyä Ilmailulain 16 luvun mukaisiin lupia ja hyväksyntöjä koskeviin hallinnollisiin toimenpiteisiin. Järjestöllä on oikeus tarkastaa lentokoulutusluvan haltija ennen luvan myöntämistä ja luvan voimassaoloaikana.

5.4 Lentokoulutusluvan haltijan on annettava liitimen ohjaajalle koulutustodistus hyväksytyn koulutuksen jälkeen. Todistuksesta on käytävä ilmi kohdassa 4.1.6 mainitut asiat.

5.5 Liidinlentäjän jatkokoulutuksen saa antaa liidinlennonopettaja omien kelpoisuustodistustensa ja oikeuksiensa puitteissa.

Lennonopettaja vastaa jatkokoulutuksessa käytettävästä kalustosta ja järjestön hyväksymien jatkokoulutusohjelmien noudattamisesta sekä lentokoulutukseen liittyvästä toiminnasta.

Lennonopettajan on merkittävä antamansa koulutus koulutetun ohjaajan lentopäiväkirjaan. Merkinnästä on käytävä ilmi koulutuksen aihe, käytetty koulutusohjelma, päivämäärä ja lennonopettaja. Pyynnöstä lennonopettajan on annettava koulutuksesta erillinen koulutustodistus.

5.6 Jokaiselle uudelle liidintyypille, joka poikkeaa olennaisesti ohjaajan aiemmin lentämistä liidintyypeistä, on ohjaajan hankittava perehdyttämiskoulutus. Koulutuksessa on perehdyttävä liitimen ohjekirjaan.

6. ONNETTOMUUKSISTA JA VAARATILANTEISTA ILMOITTAMINEN

6.1 Liidinlentotoiminnassa tapahtuneesta onnettomuudesta on viipymättä ilmoitettava asianomaiselle ilmaliikennepalveluelimelle ja Onnettomuustutkintakeskukselle ilmailumääräyksen GEN M1-4 mukaisesti.

6.2 Jos liidinlentotoiminnan yhteydessä sattuu sellainen vaaratilanne, jossa liitimen ohjaajan, matkustajan, sivullisen tai muun ilmaliikenteen turvallisuus on ollut uhattuna, on tapahtuneesta tehtävä ilmoitus järjestölle. Tämä vaaratilanneilmoitus tehdään järjestölle tämän antamien ohjeiden mukaisesti.

6.3 Järjestön on tehtävä ilmoitus Onnettomuustutkintakeskukselle ja Ilmailuhallinnolle 72 tunnin sisällä lomakkeella "Ilmoitus onnettomuudesta, vakavasta vaaratilanteesta tai poikkeamasta" niistä tapauksista, joissa on osallisena muu ilmaliikenne.

7 VOIMAANTULO JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

7.1 Tämä määräys tulee voimaan 1.2.2009 ja kumoaa ilmailumääräyksen OPS M2-9, muutos 3, 20.2.1996. Ilmailumääräyksestä on ilmoitettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, muut. 98/48/EY mukaisesti.

7.2 Ilmailulain 179 §:n perusteella painopisteohjattavan ultrakevyen lentokoneen rajoitettu lentokelpoisuustodistus, lupa ilmailuun, rekisteröintitodistus tai ultrakevytlentäjän lupakirja (A-ohjaustapa) tai ultrakevytkoulutusluvat (A-ohjaustapa) tai vastaavat ovat voimassa niihin merkittyihin päivämääriin saakka.

Hakemuksesta järjestö myöntää voimassa olevan ultrakevytlentäjän A-ohjaustavan lupakirjan haltijalle vastaavan liidinlentäjän kelpoisuustodistuksen samoin oikeuksin. Hakemuksesta järjestö luettelo aiemmin rekisteröidyn painopisteohjatun ultrakevyen lentokoneen järjestön pitämään liidinluetteloon.

7.3 Ilmailumääräyksen Liidinlentotoiminta, OPS M2-9, muutos 3, 20.2.1996 mukaisesti annetut kelpoisuustodistukset, luvat ilmailuun, lentokoulutusluvat tai vastaavat ovat voimassa niihin merkittyihin päivämääriin saakka.

7.4 Vanhentuneen A-ohjaustavan ultrakevytlentäjän lupakirjan tai vanhentuneen liidinlentäjän OPS M2-9, 20.2.1996 mukaisen kelpoisuustodistuksen haltijan on saatava lisäkoulutusta asianomaisen liidinlajin lentokoulutusluvan haltijan harkitsema määrä ennen koulutustodistuksen myöntämistä. Tämä siirtymäsäännös on voimassa 31.12.2013 saakka.

7.5 Päätymispäivämäärän jälkeen on edellä mainitun kaltaisissa luissa ja päätöksissä asioitava kohdassa 1.2.2 mainitun järjestön kanssa.
